Gemeente Amsterdam

Spoedvoordracht voor de College vergadering van 16 december 2025

Portefeuille: Sociale Zaken

Agendapunt: F1

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met de Meerjarenstrategie Pantar 2026-2028

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met de Meerjarenstrategie Pantar 2026-2028 (bijlage 1) met als belangrijke onderdelen:
    a. basisdienstverlening (social base) voor een krimpende doelgroep Wswers, 600 werknemers beschut werk en 400 medewerkers met loonkostensubsidie;
    b. marktgericht en rendabel werk onder de naam social firm, waarvoor ook medewerkers met een hogere loonwaarde nodig zijn teneinde werk met een hoge omzetwaarde voor Pantar te kunnen behouden en de benodigde gemeentelijke financiële bijdrage te temperen;
    c. gezamenlijke ontwikkelopgaven Pantar en gemeente, o.a. op het gebied van:
        i. Pantar als onderdeel van de re-integratieketen van de gemeente en opstap naar de arbeidsmarkt voor Amsterdammers die aan de kant staan, waaronder jongeren en statushouders;
        ii. verkennen of doelmatigheid kan worden vergroot door ontdubbeling met voorschakel- en/ of leerwerktrajecten van de afdeling Amsterdam Werkt!;
        iii. Onderzoeken wat mogelijk is t.a.v. preferente inkoop voor stadstaken waar continuïteit en maatschappelijke waarde voorop staan;
    d. monitoring op de voortgang van de gemaakte afspraken per kwartaal en na 2 jaar een externe evaluatie;
    e. een door de gemeente en Pantar uitgewerkt bekostigingskader dat meebeweegt met het aantal medewerkers en de omzet;
    f. een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van Pantar die zich ontwikkelt van 16,1 mln. in 2025 tot 15,9 mln. in 2028.
2. In te stemmen met de raadsinformatiebrief (bijlage 2) waarin de raad wordt geïnformeerd over de Meerjarenstrategie en daarbij:
    a. De wethouder Sociale Zaken te machtigen tot het maken van tekstuele wijzigingen.
3. In te stemmen met de brief aan de Raad van Toezicht van Pantar (bijlage 3) waarin wordt medegedeeld dat het college heeft ingestemd met de Meerjarenstrategie.

Kernboodschap

Met het vaststellen van de Meerjarenstrategie 2026-2028 stemt het college in met de inhoudelijke koers en de meerjarenbegroting van sociaal ontwikkelbedrijf Pantar. Centraal uitgangspunt in de strategie is om Pantar toekomstbestendig en financieel stabieler te maken door een passende mix medewerkers aan zich te binden. Naast een krimpende groep Wswers, 400 beschut werkers en 600 Amsterdammers met loonkostensubsidie, betekent dit dat ook werknemers met hogere loonwaarden bij Pantar aan de slag gaan op marktgericht rendabel werk in een Social Firm. Er is circa 16,1 miljoen in 2025 tot 15,9 miljoen in 2028 financiering vanuit de gemeente nodig voor de exploitatie van Pantar (volledige dekking).

Bestuurlijke achtergrond

Pantar voert voor de gemeente Amsterdam de sociale werkvoorziening voor arbeidsbeperkten uit conform artikel 2 lid 2 van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Sinds de invoering van de Particpatiewet in 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk. De arbeidsbeperkten die nog onder de Wsw vallen, blijven dat tot hun pensioen en momenteel zijn bij Pantar nog circa 1.600 Wswers werkzaam. Dit neemt jaarlijks af. Daarnaast biedt Pantar sinds de introductie van de Participatiewet sociaal werk voor de nieuwe doelgroep van deze wet. Dit zijn arbeidsbeperkten die veel begeleiding en/ of een aangepast werkplek nodig hebben (beschut werk) en andere werknemers waarvoor loonkostensubsidie wordt verstrekt in verband met een verminderde loonwaarde.

Sinds 2019 zijn het college en Stichting Pantar Amsterdam (Pantar) de huidige

zeggenschapsbalans overeengekomen. Deze is vastgelegd in de statuten van Pantar. Hierin is onder andere vastgelegd dat het college van B en W bevoegd is om de Meerjarenstrategie en de meerjarenbegroting van Pantar goed te keuren.

De Meerjarenstrategie is tot stand gekomen in nauwe afstemming tussen Pantar en WPI. De gesprekken met Pantar hebben een relatief lange doorlooptijd van anderhalf jaar gehad. Belangrijke knelpunten waren de financiën t.o.v. een krimpende doelgroep en afspraken over instroom vanuit de gemeente. De raad van toezicht van Pantar heeft op 11 december jl. In een bestuurlijk gesprek met de wethouder Sociale Zaken ingestemd met de Meerjarenstrategie Pantar 2026-2028 en legt deze ter instemming voor aan het college.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid onder a: het voeren van het dagelijks bestuur door het college

Artikel 169 Gemeentewet: het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad

verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.

Onderbouwing besluit

Ad 1. In te stemmen met de Meerjarenstrategie Pantar 2026-2028 met als belangrijke uitgangspunten:

1. **een basisdienstverlening (social base) voor Wswers en werknemers met beschut werk en/ of (forfaitaire) loonkostensubsidie;**
2. **marktgericht en rendabel werk onder de naam social firm voor medewerkers met een hogere loonwaarde.**

Bijgevoegd bij deze voordracht vindt u de Meerjarenstrategie van sociaal ontwikkelbedrijf Pantar. Deze strategie schetst de inhoudelijke koers van Pantar de komende jaren en bevat tevens de meerjarenbegroting van Pantar. Het document beslaat de periode 2026-2028, maar er wordt ook verder over de horizon gekeken naar wat op langere termijn nodig is om Pantar toekomstbestendig te maken.

Gegenereerd: v

Pantar biedt werk en begeleiding aan ruim 2.500 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de regio Amsterdam. Dit zijn mensen met een beperking en mensen die eerder lange tijd niet hebben gewerkt. Omdat de financiering door het Rijk voor deze groep niet kostendekkend is, wordt jaarlijks vanuit de gemeentebegroting (programma 7) bijgedragen aan de exploitatie van Pantar. Sinds de sluiting van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor nieuwe instroom en de introductie van de Participatiewet in 2015 neemt de benodigde gemeentelijke bijdrage bovendien structureel toe. Tien jaar na invoering van de Participatiewet worden de gevolgen hiervan steeds zichtbaarder: de vergoedingen voor medewerkers die onder de Participatiewet bij Pantar werken, liggen aanzienlijk lager dan de vergoedingen binnen de Wsw.

Een probleem dat in het verlengde hiervan ligt, is dat door de afbouw van de Wsw ook de gemiddelde loonwaarde (en daarmee de omzetcapaciteit) van het medewerkersbestand afneemt. Onder de Wsw werken ook veel mensen zonder verminderde loonwaarde die een flinke bijdrage leveren aan de omzet van sociaal ontwikkelbedrijven. Bij ongewijzigd beleid zal de afbouw van de Wsw er op termijn voor zorgen dat werk met hogere omzet (bijvoorbeeld in het groen of de stadsreiniging) niet meer uitgevoerd kan worden en dreigt de gemeente nog fors meer te moeten gaan bijdragen aan de exploitatie van Pantar.

Met de Meerjarenstrategie Pantar 2026-2028 is hierop een antwoord geformuleerd en wordt geschetst hoe de komende jaren met een goede mix van werknemers rendabele werksoorten behouden kunnen blijven. Dit gebeurt door, naast een vangnet voor Amsterdammers die langdurig intensieve ondersteuning nodig hebben (Social Base), ook te richten op marktgericht en rendabel werk (Social Firm). De basisdienstverlening richt zich op de krimpende groep Wswers (op het moment nog 1.600), 400 werknemers beschut werk en 600 werknemers met loonkostensubsidie. Om de nieuwe doelgroep in de Social Firm aan zich te binden heeft Pantar het voornemen om één of meerdere nieuwe namen te introduceren, en deze als nieuwe merken in de markt te zetten met inachtneming van de bepalingen die in de Wet Markt en Overheid (WM&O) zijn opgenomen om oneerlijke concurrentie te voorkomen.

Ad 1c. gezamenlijke ontwikkelopgaven Pantar en gemeente, o.a. op het gebied van:

1. **Pantar als onderdeel van de re-integratieketen van de gemeente en opstap naar de arbeidsmarkt voor Amsterdammers die aan de kant staan, jongeren en statushouders;**
2. **verkennen of doelmatigheid kan worden vergroot door ontdubbeling met voorschakel- en/ of leerwerktrajecten van de afdeling Amsterdam Werkt!;**
3. **preferente inkoop voor stadstaken waar continuïteit en maatschappelijke waarde voorop staan.**

Ad 1d. monitoring op de voortgang van de gemaakte afspraken per kwartaal en na 2 jaar een externe evaluatie.

Eén van de manieren waarop Pantar gaat zorgen voor een passende personeelsopbouw, is door instroom van medewerkers met een loonwaarde van tenminste 100%. Dit is overigens niet nieuw. Ook nu al werken er (naast de staffuncties) 30 medewerkers met een loonwaarde van 100% bij Pantar. Om rendabele werksoorten te kunnen behouden, zullen er in de komende periode jaarlijks zon 40 extra medewerkers uit deze groep instromen. In haar plan gaat Pantar er vooralsnog van uit dat slechts een fractie van de instroom van deze werknemers met 100% loonwaarde bij de gemeente vandaan komt. Maar als Pantar een goed aanbod voor deze groep ontwikkelt, kunnen daar ook ambitieuzere doelstellingen bij worden geformuleerd. Hetzelfde geldt voor de groep Amsterdammers met een loonwaarde tussen de 50% en 100%. Samen met Pantar wordt ernaar toegewerkt om ook vanuit WPI instroom naar Pantar te realiseren als onderdeel van de gemeentelijke re-integratiemogelijkheden, waarbij in de komende maanden instroomstreefwaarden zullen worden geformuleerd.

Gegenereerd: v

Ook is hiervoor in de Meerjarenstrategie opgenomen dat gezamenlijk wordt uitgewerkt hoe het aanbod van Pantar beter in beeld kan worden gebracht bij de uitvoering van WPI en daarmee dus de Amsterdammers. Bij de instroom van nieuwe bijstandsgerechtigden ligt de regie bij de gemeente. We gaan samen met Pantar onderzoeken hoe we kunnen samenwerken om het aanbod van Pantar te matchen met nieuwe bijstandsgerechtigden.

Twee groepen die in de meerjarenstrategie specifiek worden benoemd zijn jongeren en statushouders. Momenteel is er nog geen passend aanbod voor jongeren en stromen er nog geen jongeren door vanuit praktijkgericht onderwijs, speciaal onderwijs of jongerenpunten naar Pantar. Voor asielzoekers en statushouders geldt hetzelfde, maar is recent een pilot met 15 medewerkers van start gegaan.

Daarnaast zijn door de gemeente en Pantar ontwikkelopgaven geformuleerd op het gebied van het verkennen of doelmatigheid kan worden vergroot door ontdubbeling met voorschakel- en/ of leerwerktrajecten van de afdeling Amsterdam Werkt!. Uitgangspunt daarbij is dat beide elkaar moeten versterken en niet beconcurreren. Tot slot doen we onderzoek naar de inzet van preferente inkoop voor stadstaken waarbij continuïteit en maatschappelijke waarde voorop staan. Na 2 jaar wordt een externe evaluatie uitgevoerd om te kijken waar we staan en of bijstelling op punten gewenst is. In de tussentijd wordt per kwartaal gemonitord wat de voortgang is op de gemaakte afspraken.

Ad 1e. een door de gemeente en Pantar uitgewerkt bekostigingskader dat meebeweegt met het aantal medewerkers en de omzet;

Ad 1f. een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van Pantar die zich ontwikkelt van 16,1 miljoen in 2025 tot 15,9 miljoen in 2028.

Pantar en gemeente hebben gezamenlijk een eenduidig bekostigingskader uitgewerkt dat meebeweegt met het aantal medewerkers en de omzet. Volgens de meerjarige begroting is circa 16,1 miljoen in 2025 tot 15,9 miljoen in 2028 financiering vanuit de gemeente nodig voor de exploitatie van Pantar.[1] De financieringsbehoefte van Pantar wordt gedekt uit programma 7, waarbij ook een beroep wordt gedaan op de reserve Sociaal Werk. Deze reserve zal in de komende jaren volledig worden benut, waardoor er naar verwachting eind 2028 geen reservebudget meer beschikbaar zal zijn. De Mjs beschrijft daarnaast diverse potentiële efficiënties die nog niet in de cijfers zijn verwerkt, zoals portfolioconcentratie, slimmere planning en digitalisering, evenals mogelijke extra opbrengsten via preferente inkoop of meer detacheringen. Ook worden bedrijfskosten zoals huisvesting, begeleiding en verzuim onderzocht om verdere besparingen te realiseren. Met Pantar is afgesproken om samen met control de komende 2 jaar (in aanloop van extern evaluatiemoment) nauwgezet te blijven kijken of het model dat de basis vormt voor het financiële plaatje in de MJS (en tevens leidend is voor de financiële afspraken tussen Pantar en de gemeente) op punten aangescherpt kan worden.

Over de presentatie van de financiële cijfers is met Pantar afgesproken dat zij jaarlijks de geraamde gemeentelijke bijdrage al aan de voorkant in hun begroting mogen opnemen, in plaats van dat er een tekort wordt gerapporteerd. Deze manier van presenteren doet meer recht aan de feitelijke situatie dat er sprake is van een ontoereikende financiering vanuit het Rijk en dat er (zoals bij alle sociaal ontwikkelbedrijven in Nederland) altijd een bijdrage van de gemeente nodig zal zijn. Bij de jaarrekening van Pantar wordt dan bepaald wat de feitelijke realisatie van de bijdrage is. Een eventueel restant wordt teruggevorderd door de gemeente.

Ad 2. In te stemmen met de raadsinformatiebrief (bijlage 2) waarin de raad wordt geïnformeerd over de Meerjarenstrategie.

a. **De wethouder Sociale Zaken te machtigen tot het maken van tekstuele wijzigingen.**

Ad 3. In te stemmen met de brief aan de Raad van Toezicht van Pantar (bijlage 4) waarin wordt medegedeeld dat het college heeft ingestemd met de Meerjarenstrategie .

De Meerjarenstrategie zal ter kennisname worden voorgelegd aan de Raadscommissie Sociaal, Economische zaken en Democratisering (SED) bij hun vergadering op 14 januari 2026. Bijgevoegd bij deze voordracht vindt u een brief waarmee de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de Meerjarenstrategie en een brief waarmee de Raad van toezicht wordt geïnformeerd dat het college heeft ingestemd met de Meerjarenstrategie.

[1] De verwachte realisatie voor 2025 ligt lager dan de begroting (ongeveer 12 miljoen t.o.v. 16 miljoen). De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat er in het eerste kwartaal van 2025 minder medewerkers uit de doelgroep in dienst waren dan begroot. Naar verwachting zet deze trend zich in de komende periode niet voort.

Duurzaamheid

De Meerjarenstrategie van Pantar bevat geen Duurzaamheidsparagraaf en levert derhalve geen bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.

Participatie

n.v.t.

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt? Ja
Overige toelichting

	2025	2026	2027	2028
Benodigde gemeentelijke bijdrage aan exploitatiesaldo Pantar (mln.)	**16,1**	**14,4**	**15,2**	**15,9**

In de periode van de Meerjarenstrategie (2026-2028) is jaarlijks tussen de 14 en 16 miljoen financiering vanuit de gemeente nodig voor de exploitatie van Pantar. Hiervoor is een volledige dekking (IU- participatiemiddelen) vanuit de gemeentebegroting (programma 7). De reserve Sociaal Werk wordt vrijwel volledig ingezet voor de dekking van de meerjarenstrategie (2026-2028) en naar verwachting zal eind 2028 de omvang van deze reserve nihil zijn.

In de periode na de Meerjarenstrategie ontwikkelt de benodigde financiële bijdrage van de gemeente zich van 16,4 miljoen in 2029 tot 18,6 miljoen in 2034. Vanaf 2029 is er structureel budget voor een gemeentelijke bijdrage van 12 miljoen. Er zal te zijner tijd een afweging moeten worden gemaakt of hier extra middelen voor worden vrijgemaakt, of dat de dienstverlening en bedrijfsvoering van Pantar moeten worden aangepast aan het beschikbare budget.

Conclusie
De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

n.v.t.

Buiten de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-082838	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-083104	Pantar_Meerjarenstrategie_DEF.pdf (pdf)
AD2025-083108	Raadsinformatiebrief Meerjarenstrategie Pantar.docx (msw12)
AD2025-083118	Brief aan Pantar instemming met Meerjarenstrategie.docx (msw12)
AD2025-083122	Advies (pdf)
AD2025-085019	F - 01 Getekende brief VN2025-018520.pdf (pdf)
AD2025-085020	F - 01 Getekende brief VN2025-018520-1.pdf (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten